

PETI PASTORALNO-KATEHETSKEI KOLOKVIJ ZA SVEĆENIKE

Zagreb, 24. i 25. veljače 2016.

CRKVA JE BOŽJA OBITELJ U SVIJETU. O MOGUĆNOSTIMA PASTORALA OBITELJI »IZ SRCA EVANĐELJA«

mons. ĐURO HRANIĆ,

nadbiskup đakovačko-osječki i predsjednik Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju

SINTEZA

Ponavljajući riječi svetoga Pape Ivana Pavla II, izrečene u *Pismu obiteljima* 1994. godine, hrvatski su biskupi u dokumentu *Na svetost pozvani. Pastoralne smjernice na početku trećega tisućljeća* (2002.), naglasili: „Crkva smatra služenje obitelji jednom od svojih bitnih zadaća. U tom smislu kako čovjek, tako i obitelj predstavljaju put Crkve« (br. 65.). Nedjeljivo jedinstvo kršćanskog identiteta i Crkve kao Trojstvenog zajedništva zajedništva (communio) Crkve i obitelji kao i njihova zajedničkoga poslanja (missio), iznova je potvrđeno u ovom dvodnevnom Kolo-kvijju pod naslovom *Crkva je Božja obitelj u svijetu. O mogućnostima pastoralna obitelji »iz srca Evanđelja«*. Zajedništvo i poslanje temeljne su i središnje odred-nice žive Crkve. Krist koji nije samo prvi i najveći navjestitelj Evanđelja nego je i sam Evanđelje - Radosna vijest te obitelj, kojoj su sinodski oci s pravom darovali to Evanđelje nazvavši ga „Evanđeljem obitelji«, čine ono jedinstvo u svijetu koje se doista može nazvati Božjom obitelji.

Uvjeren u to, papa u miru Benedikt XVI. govori: „Istinsko ostajanje u Njemu (*Kristu*, nap.), duboka ukorijenjenost u Njemu, sve više biti s Njim, uvijek Ga sve više poznavati, nikada se od Njega odijeliti nije u suprotnosti s onim ‘sve više iza-ći, pronositi Vijest, ne zadržati je za sebe’, nego donijeti Riječ onima koji su daleko i koji su svi stvorenja Božja, od Krista ljubljena i koji u srcu nose duboku čežnju za Njim. Zajedništvo Crkve«, nastavlja Papa, „usmjereno je prema poslanju: iza-ći na ulice u kojima stoje ljudi i koje kao Crkva pozivamo na Gozbu ljubavi, na svadbu«¹. Upravo svadbom, točnije sakramentom ženidbe, počinje ono vrijeme

¹ Benedikt XVI., *Govor u „Collegium Borromaeum“*, Nadbiskupsko sjemenište u Freiburgu (24. 11. 2011.).

našega poslanja koje nam je bio cilj promišljati i nadograđivati za vrijeme ovoga Kolokvija. Dopustite mi u tom smislu iznijeti nekoliko zaključaka koji mi se čine vrijednima spomena i koji nam mogu biti smjernice našega zajedničkog crkvenog poslanja na ovom području.

1. CRKVA I NJEZIN GLAS U DRUŠTVU. Budući da su brak i obitelj zajednice u kojima se ostvaruje temeljna čežnja čovjeka ljubiti i biti ljubljen, nije dostatno u ovom trenutku o tim osnovnim „ćelijama društva« govoriti samo iz perspektive posebnosti Katoličke crkve nego je upravo Crkva pozvana stalno podsjećati da su brak i obitelj antropološka konstanta čovječanstva. Poštujući individualnost svake osobe, što ne smije biti zamijenjeno riječju *individualizam*, naša je Crkva, ne zatvarajući oči pred teškoćama u kojima se nalazi suvremena hrvatska obitelj, pozvana još više govoriti o ljepoti bračne i obiteljske zajednice. U kulturi „zaborava vremena« (C. Levi-Strauss), u kojoj se negira svaka trajnost, Crkva će rado podržavati one vrijednosti zakonodavnih akata Republike Hrvatske koji vode očuvanju braka, kao npr. da su „bračni drugovi dužni jedan drugome biti vjerni, uzajamno se pomagati i uzdržavati, međusobno se poštovati te održavati skladne bračne i obiteljske odnose« (Obiteljski zakon, čl. 31. St. 2.). Od nas pastoralnih djelatnika, riječima Drugoga vatikanskog sabora, ne traži se „arogancija« prema svijetu i kulturi u kojoj živi suvremeni čovjek. Dapače, pozvani smo tražiti onaj način govora u kojemu neće gospodariti stil osuđivanja nego rječnik i govor njegovanja pozitivnih vrijednosti i dijaloga. To je u skladu i s prvim poglavljem *Relatio Synodi* (2015.) koji od nas zahtijeva oslušivanje govora obitelji, društva i vremena u kojemu živimo.

2. OTVORITI VRATA I PROSTORE CRKVE. Već nas je dokument naših biskupa *Na svetost pozvani* upozorio da „na mnoge zahtjeve obiteljskoga pastoralna ne možemo adekvatno odgovoriti bez obrazovanih i u kršćanskom duhu odgojenih kadrova iz redova svećenika i redovnika te laika, kao i bez potrebnih ustanova i organizacija kao što su biskupijska povjerenstva za obitelji te razna savjetovišta za bračne parove, mlade i djecu« (br. 65.). Iskustva s ovoga Kolokvija, na poseban način iskustva u radu u skupinama, pokazuju nam istinsku potrebu intenzivnijega iskoraka u ustroju onih ustanova na biskupijskoj ili međudekanatskoj razini koje će biti u mogućnosti stručno i profesionalno odgovoriti na mnoge izazove bračnoga i obiteljskoga života. Ništa u tom smislu nije skupocjenije od brige i skrbi za očuvanje braka i sreću naših obitelji, vjernika ili onih koji to nisu. Dok pozivamo mjesne Crkve da i na institucionalan način učine sve što je potrebno, vama župnicima se stavlja na srce: ako već ne možete sami ili se ne osjećate dovoljno kompetentni, otvorite vrata svojih pastoralnih i katehetskih dvorana onima koji će u njima naći odgovor na mnoga pitanja koja traže u okviru svoga bračnog i obiteljskog života. U te su dvorane dobrodošli i obrazovani vjernici laici, ali i stručnjaci koji su kompetentni na tom području rada, a s nama možda ne dijele iste vjerske i religiozne svjetonazore i uvjerenja.

3. ŽUPNA ZAJEDNICA KAO OBITELJ OBITELJI. Za vrijeme Kolokvija iznova smo postali svjesni činjenice kako „obitelj prima poslanje da čuva, objavljuje i priopćava ljubav« (*Familiaris consortio*, br. 17.). Zbog toga je zovemo, a ona to i jest „vrelo zajedništva«. To se očituje najprije po tome da su supružnici životvoran odraz i stvarno udioništvo u Božjoj ljubavi za čovjeka, kao i da su stvarno udiioništvo u ljubavi Krista Gospodina za Crkvu svoju zaručnicu. Upravo zbog toga su supružnici i obitelj subjekt pastoralnog i evangelizacijskog djelovanja Crkve, riječima sinodskih otaca „misionarski učenici« bez čije zauzetosti nije moguć život konkretne crkvene zajednice. Prikazom različitih primjera, utemeljenih i protkanih najprije molitvom čitave župne zajednice, Kolokvij nam je pružio mogućnost novoga shvaćanja života naše župne zajednice, često u posljednje vrijeme shvaćene, riječima jednog teologa, kao „posrnulog giganta«. Mi nemamo drugoga mjesta djelovanja. Župna zajednica je izvorno mjesto života i djelovanja Crkve. Ona je mjesto zajedničke odgovornosti i vjerničke pripadnosti. Svi su pozvani u njoj očitovati svoj kršćanski poziv i poslanje i svakomu je dopušteno tražiti svoju žeđ na njezinu izvoru žive vode. Župna zajednica u tom smislu može biti znakom vremena društvu u kojemu se nalazimo: tako obitelj nije podređena strukturama župe nego stvara i oblikuje župnu zajednicu dok je u društvu često slučaj da je upravo obitelj podređena interesima ekonomske i tržišne politike; župa može promovirati odgovorno roditeljstvo i tim ukazivati na društvo koje ne čini dovoljno u poticanju demografskih standarda. Župa, naravno, ne može preuzeti ulogu društva kada je riječ o promociji kvalitetnijega života obitelji. Ona međutim može postati mjestom zaštitnice ljepote obiteljskoga života koja će opet svojim zauzetošću mijenjati lice naših župnih zajednica.

4. ŽUPNA ZAJEDNICA U DIJALOGU S POKRETIMA I UDRUGAMA. Završno izvješće redovne sinode biskupa iz listopada 2015. godine više puta spominje crkvene udruge, pokrete i zajednice u kontekstu praćenja bračnih parova i obitelji u prvim godinama braka te u drugim različitim situacijama. Zahvalni smo na svjedočanstvima onih koji su nam u okviru ovoga Kolokvija ponudili svoja razmišljanja, ali i konkretnu pomoć pri ustroju i oživljavanju pastoralna braka i obitelji u našim župnim zajednicama. Svjesni smo da upravo takve zajednice i pokreti često donose novi evangelizacijski žar i sposobnost dijaloga sa svijetom koji župnoj zajednici nije uvijek moguć. Valja stoga prigrлити rad takvih udruga i pokreta koji često njeguju specifičan i poseban pristup kada je riječ o praćenju bračnih parova i rada s obiteljima. Istodobno smijemo kao župne zajednice pozvati udruge i pokrete da se uključuju u cjelovit pastoral partikularne Crkve i konkretne župne zajednice kako se ne bi pretvorile, riječima Pape Franje, u „lutalice bez korijena« (*Evangelii gaudium*, br. 29.). Doista nema ljepšega puta izgradnje zajedničkoga života i djelovanja župa i udruga od slike suživota članova jedne obitelji.

Cijenjeni sudionici Kolokvija, na kraju mi dopustite još jednu misao. Danas završavamo drugi u nizu kolokvija posvećenih tematici pastoralna braka i obitelji. Vjerujem kako ste svi mogli primijetiti da se on, naslanjajući se na prethodni kolokvij na kojemu je bilo riječi o pastoralu braka i obitelji s posebnim osvrtom na zaručništvo, želio više posvetiti temi pastoralna supružnika i obitelji u okviru posliježenidbenoga pastoralna. Cilj nam je bio otvoriti mogućnosti razmišljanja i primjene kako supružnike i obitelji razumjeti i angažirati ne više kao objekte nego kao subjekte pastoralnog djelovanja Crkve. Doista se nadamo da je ovaj Kolokvij s jedne strane ostvario svoje zamišljene ciljeve te da je, s druge strane, bio dovoljan motiv da se dogodine sretnemo na posljednjem kolokviju u nizu pastoralnih i katehetskih promišljanja o braku i obitelji, s posebnim osvrtom na obiteljsku katehezu i na takozvane ranjene obitelji. U tom smislu završio bih riječima svetoga pape Ivana Pavla II. „Vjerski odgoj koji daju roditelji i koji mora početi u najranijem djetinjstvu događa se već onda kad se članovi obitelji međusobno pomažu u rastu u vjeri, i to svojim svjedočenjem u kršćanskom životu, koje je često tiho, ali ustrajno u svakodnevnom životu kad se živi po Evanđelju« (*Catechesi tradendae*, br. 68.). U nadi da će u tom smislu ovaj Kolokvij već dogodine donijeti takve plodove, iskreno svima zahvaljujem na sudjelovanju i organizaciji Petoga pastoralno-katehetskog kolokvija za svećenike.